

Sygn. akt V U 775/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 23 czerwca 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 775/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 20 maja 2015r. odmówił K. G. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu strona pozwana podała, iż wnioskodawca nie spełnia warunków wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych ponieważ do dnia rozwiązania stosunku pracy udowodni jedynie 39 lat, 2 miesiące i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych wobec wymaganych 40 lat. Organ rentowy nie uznał do stażu: - okresu zatrudnienia od 1 lipca 1974r. do 15 października 1974r. w (...) w T. ze względu na brak jakichkolwiek dowodów

- okresu od 1 lipca 2014r. do 31 sierpnia 2014r. tj. skróconego okresu wypowiedzenia, gdyż brak było potwierdzenia, iż wypłacono za ten okres odszkodowanie.

W odwołaniu od tej decyzji K. G. domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wnosi o uznanie mu do stażu:

- okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców

- okresu zatrudnienia w (...) w T. od 1 lipca 1974r. do 15 października 1974r.

- okresu skróconego wypowiedzenia, od 1 lipca do 31 sierpnia 2014r.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

K. G. urodził się w dniu (...) Ma 59 lat.

Na dzień rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym był zatrudniony przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy wykazał 39 lat, 2 miesiące i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Wniosek o świadczenie przedemerytalne złożył w dniu 26 marca 2015r., ponowił go w dniu 5 czerwca 2015r.

Ostatnio był zatrudniony w Fundacji Związków Zawodowych (...) w P. od 1 stycznia 2004r. do 30 czerwca 2014r. Ten stosunek pracy został rozwiązany przez pracodawcę w związku z likwidacją działalności. Przy czym skrócono mu okres wypowiedzenia od 1 lipca 2014r. do 31 sierpnia 2014r.

W dniu 9 marca 2015r. Powiatowy Urząd Pracy wydał wnioskodawcy zaświadczenie poświadczające 180 – dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Jest zarejestrowany jako bezrobotny od 1 września 2014r. i pobierał go przez rok czasu, nadal jest zarejestrowany jako bezrobotny. Nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Pierwszy wniosek o świadczenie przedemerytalne złożył w dniu 26 marca 2015r. Organ rentowy decyzją z 20 maja 2015r. odmówił mu prawa do świadczenia wskazując, iż nie wykazał on wymaganego 40-letniego stażu. Nie uznał mu bowiem okresu zatrudnienia w (...) w T. od 1 lipca 1974r. do 15 października 1974r. oraz skróconego wypowiedzenia od 1 lipca 2014r. do 31 sierpnia 2014r.

Ponowny wniosek o świadczenie ubezpieczony złożył w dniu 5 czerwca 2015r., w którym wnosił o zaliczenie mu do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 stycznia 1971r. do 30 grudnia 1974r.

Rozpatrując ten wniosek skarżoną decyzją z 23 czerwca 2015r. organ rentowy ponownie odmówił mu prawa do świadczenia wskazując na brak 40-letniego stażu. Nie uwzględnił ponownie okresu zatrudnienia w(...) w T. i 2 miesiące skróconego okresu wypowiedzenia a nadto oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

(bezsporne)

K. G. uczęszczał do (...) Szkoły (...) w C. od 1 września 1971r. do 12 czerwca 1974r. Nauka odbywała się w systemie dziennym. Do szkoły dojeżdżał codziennie. Wyjeżdżał o godz. 5. 30 do L., tam przesiadał się do autobusu do C.. Pokonywał odległość ok. 25–30 km – w zależności od trasy. Ze szkoły wracał ok. godz. 15.00-16.00. Nie wyjeżdżał w czasie wakacji na wypoczynek. Pracował w tym czasie w gospodarstwie przy żniwach i innych robotach polowych, przy obrządki zwierząt. W czasie roku szkolnego pomagał rodzicom szczególnie przy zwierzętach, przygotowaniu dla nich karmy, przy pracach polowych, przy sianokosach (w czerwcu i we wrześniu)

Dowody: akta ZUS t. I: świadectwo szkolne k. 5; t. I zaświadczenie o prowadzeniu gospodarstwa rolnego k.9

wyjaśnienia wnioskodawcy: e-protokół z 30.11.2015r. 00:30 :53- 00:46 :09

zeznania świadków: W. J. e-protokół jw. 00:05:55-00:19:30

I. W. e-protokół jw. 00:19:30-00:30:53

Za okres skróconego okresu wypowiedzenia tj. od 1 lipca do 31 sierpnia 2014 Sąd Rejonowy w Lubinie prawomocnym w tym zakresie wyrokiem zasądził wnioskodawcy odszkodowanie.

Dowód: wyrok SR w Lubinie w sprawie IV P 271/14.

Sąd zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z 30 kwietnia 2004r. Dz. U. 2013.170) ze zm.) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakalca pracy, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący (...) 40 lat dla mężczyzny, po upływie 180 dni pobierani zasiłku dla bezrobotnych, jeśli osoba ta nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Przy czym zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych – za okres uprawniający, o którym mowa w ust. 1 uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

W sprawie sporną okolicznością było posiadanie przez wnioskodawcę 40 – letniego stażu, a w szczególności:

- okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do 1 stycznia 1971r. do 30 grudnia 1974r.
- okresu zatrudnienia w (...) w T. od 1 lipca 1974r. do 15 października 1974r.
- okresu skróconego wypowiedzenia, od 1 lipca do 31 sierpnia 2014r.

Okresy podlegające zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego są wymienione w art. 6 ustawy – okresy składkowe oraz w art. 7 – okresy nieskładkowe, przy czym przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nie przekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych (art. 5 ust. 2 ustawy). Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W postępowaniu sądowym okresy te mogą być wykazywane przez ubezpieczonego przy pomocy wszelkich dostępnych w tym procesie środków dowodowych. Wprawdzie zgodnie z regulacją § 22 rozporządzenia MPiPS z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. 2011.237.1412), środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę (...) jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Przy czym ust. 2 tego przepisu przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszym postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia odwołania do sądu te ograniczenia nie obowiązują, w szczególności, że przepis dotyczy wyraźnie okresów zatrudnienia, co do których istnieje ustawowy obowiązek ich dokumentowania przez pracodawcę, a co ze swej istoty nie może dotyczyć pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym. W takim przypadku regułą będzie ustalanie potrzebnych okoliczności właśnie w oparciu o zeznania świadków, a dokumenty będą wykorzystywane w zasadzie jedynie w zakresie stwierdzającym tytuł prawny do gospodarstwa danej osoby, jej zameldowanie w tym miejscu, powierzchnię gruntów itp.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, wnioskodawca na dzień złożenia wniosku o świadczenie posiadał udokumentowane i uznane przez stronę pozwaną okresy składkowe i nieskładkowe w łącznej wysokości 39 lat, 2 miesięcy i 23 dni.

Nie ma wątpliwości, iż do stażu należy wnioskodawcy zaliczyć okres 2 miesięcy od 1 lipca do 31 sierpnia 2014r., za który zgodnie z treścią wyroku Sądu Rejonowego Lubinie zasądzone odszkodowanie.

Najbardziej istotną, właściwie decydującą o prawie do świadczenia wnioskodawcy, kwestią sporną pomiędzy stronami pozostawało zaliczenie do stażu - okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 stycznia 1971r. do 30 czerwca 1974r.

Dla zasadności tego żądania wnioskodawca powołał zeznania świadków – sąsiadów: W. J. i I. W.. W ocenie Sądu zeznania tych świadków oraz przesłuchanie wnioskodawcy, nie pozwalają na uznanie za udowodniony fakt wykonywania przez ubezpieczonego w spornym okresie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców położonym w T. w zakresie wystarczającym do zastosowania regulacji art. 10 ustawy emerytalnej.

Należy zaznaczyć, iż dopuszczalność uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia jest uzależniona od wykonywania takiej pracy w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, tj. min. 4 godziny dziennie. Wskazuje na to treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1999r. (II UKN 528/98, OSNAP 2000/10/399), w którym podtrzymany został pogląd wyrażony wcześniej w wyrokach z dnia 7 listopada 1997r. (II UKN 318/97, OSNAPiUS z 1998 r., nr 16, poz. 491) i z dnia 13 listopada 1998r. (II UKN 299/98, OSNAPiUS z 1999 r. nr 24, poz. 799), z których wynika, iż wykonywanie przez domownika w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy, nie może być traktowane jako okres składkowy. Ponadto Sąd Najwyższy podkreślał, że doraźna pomoc przy typowych obowiązkach domowych, zwyczajowo wymagana od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000r. II UKN 535/99, OSNAP 2001/21/650). Sąd miał na uwadze treść tych orzeczeń oceniając zasadność żądań B. S..

Przede wszystkim należy wskazać, iż w oparciu o powołane wyżej przepisy ocenie może tym zakresie podlegać okres po ukończeniu przez wnioskodawcę 16 roku życia tj. od 15 października 1972r. do (jak wskazuje w swym wniosku) 30 czerwca 1974r. Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie sąd uznał, iż wnioskodawca nie pracował w gospodarstwie rolnym stanowiącym własność rodziców stale, codziennie i co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy, zaś wykonywane przez niego w czynności należy traktować jako świadczoną doraźnie pomoc domownika. Z uwagi na treść art. 10 ustawy okres przed ukończeniem 16 lat nie może stanowić okresu uzupełniającego staż.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w gospodarstwie rolnym w położonym w T. wnioskodawca istotnie wykonywał część prac, które jednak miały charakter doraźnej pomocy, zwyczajowo wymaganej od dzieci przez rodziców. Brak podstaw do przyjęcia, że była to praca w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy. Przemawiają za tym łącznie różne okoliczności sprawy, przede wszystkim fakt, iż państwo G. prowadzili niezbyt duże gospodarstwo rolne o powierzchni 6 ha o typowej ogólnej rolno – hodowlanej produkcji, w znacznej części przeznaczanej na własne potrzeby. Biorąc pod uwagę, iż ojciec wnioskodawcy dodatkowo zatrudnił się przy zrywce drewna w lesie – zakres prac w tym gospodarstwie nie był zbyt duży. Możliwe było ich wykonywanie w pełnym zakresie przez rodziców wnioskodawcy i przy jego pomocy. Brak jest po jego stronie przesłanek, które wskazywałyby na stałą, codzienną, co najmniej 4-godzinna pracę. Należy zwrócić uwagę, iż w spornym okresie wnioskodawca była

uczniem Zawodowej Szkoły (...) w C., do której codziennie dojeżdżał z przesiadką w L. – na odległość 25-30 km w jedną stronę. Wjeżdżał o godz. 5.30, wracał o godz. 15.00-16.00. Taki rozkład zajęć i dojazdu do szkoły w praktyce uniemożliwiał codzienną, kilkugodzinną pracę w gospodarstwie rolnym. W ocenie Sądu przeciwnych wniosków nie da się wyprowadzić z zeznań świadków. Zeznania te są ogólne, lakoniczne i na nie dają podstaw do stwierdzenia jakie konkretnie prace wykonywał wnioskodawca i w jakim wymiarze czasu. Świadkowie W. J. nie są zgodni co do godzin i odległości dojazdu wnioskodawcy do szkoły, wielkości gospodarstwa. Opisują oni właściwie na podstawie własnych doświadczeń prace jakie wykonywało się w gospodarstwie rolnym. Nie pamiętali innych okoliczności, czyli kto mieszkał w spornym okresie razem z wnioskodawcą i jego rodzicami, kiedy wyprowadziło się z tego gospodarstwa rodzeństwo wnioskodawcy. Nie wiedzieli o pracy dorywczej ojca wnioskodawcy

Z treści ich zeznań nie wynika, by praca ta miała istotne znaczenie dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym i wykraczała poza ramy zwyczajowej i doraźnej pomocy wymaganej od dzieci. Również z zakresu wykonywanych czynności podawanych przez samego wnioskodawcę nie wynika, że była to stała praca ponad 4 godziny dziennie. Można zaliczyć z tego okresu jedynie okres wakacji. K. G. nie wyjeżdżał na letni wypoczynek. Pozostawał w domu i wykonywał wszystkie prace, które w takim okresie zwyczajowe wykonuje się w gospodarstwie: sianokosy, żniwa, prace przy burakach, prace przy zwierzętach itp. Przy czym można uznać (po ukończeniu przez wnioskodawcę 16 roku życia) 2 miesiące wakacji w 1973 i ewentualnie w okres od 13 do 30 czerwca 1974r. (18 dni). Jednak po ich uwzględnieniu łącznie z okresem 2 miesięcy skróconego okresu wypowiedzenia, za który wypłacono odszkodowanie – łączny staż wnioskodawcy wyniósłby 39 lat, 3 miesiące i 11 dni. Nawet ustalenie (o co wnioskodawca nie wnosił, iż w gospodarstwie tym pracował do 15 października 1974r. (pierwsze zatrudnienie) - nie doprowadziłoby to do uzyskania przez niego wymaganego 40-letniego lat stażu ubezpieczeniowego.

Nie ma więc znaczenia ewentualne uznanie okresu zatrudnienia od 1 lipca 1974r. do 15 października 1974r. (3 miesiące i 15 dni) w Gospodarstwie Rolnym w T.. Brak jest dowodów wskazujących na charakter tego zatrudnienia, w tym czy była to umowa o pracę, w jakim wymiarze, bądź inna forma zatrudnienia podlegająca obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, nieznanym jest wymiar czasu pracy. Nawet gdyby ten okres uwzględnić, to łączny staż wyniósłby 39 lat, 8 miesięcy i 26 dni (39 lat, 2 miesiące i 23 dni plus 2 miesiące (wakacje 1973r.) plus 3 miesiące i 15 dni).

W konsekwencji należy uznać, iż wnioskodawca nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 40 lat, dlatego też decyzja odmowna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowa.

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.